

دیپلماسی زیست محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر

نویسنده

بهاره سارینا

(دانشیار گروه مطالعات منطقه‌ای دانشگاه تهران)

علی لاهی فر

نشر مخاطب

۱۳۹۸

سرشناسنامه:	سازمند، بهاره، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور:	دیپلماسی زیست محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر/ نوشته بهاره سازمند، علی امامی فر.
مشخصات نشر:	تهران: نشر مخاطب، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری:	۲۱۶ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۷۵۰-۷۸-۲
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	کتابنامه.
موضوع:	حقوق دریاها -- دریای خزر، منطقه
موضوع:	Law of the sea -- Caspian Sea Region
موضوع:	حفاظت محیط زیست -- دریای خزر، منطقه
موضوع:	Environmental protection -- Caspian Sea Region
موضوع:	انرژی، منابع -- دریای خزر، منطقه -- جنبه های سیاسی
موضوع:	Power resources -- Caspian Sea Region
موضوع:	دریای خزر، منطقه -- جنبه های استراتژیکی
موضوع:	Caspian Sea Region -- Strategic aspects
موضوع:	دریای خزر، منطقه -- جنبه های زیست محیطی
موضوع:	Caspian Sea Region -- Environmental aspects
موضوع:	ایران، منطقه -- اوضاع اقتصادی
موضوع:	Caspian Sea Region -- Economic conditions
موضوع:	ایران -- روابط خارجی -- دریای خزر، منطقه
موضوع:	Iran -- Foreign relations -- Caspian Sea Region
شناسنامه افزوده:	ادبیات، غیر داستانی
رده بندی کنگره:	DS ۲۱۶۰/۲۵۹/۱۳۹۷
رده بندی دیویی:	۹۵۵/۲۴
شماره کتابشناسی ملی:	۵۳۹۸۲۸۳

نشر مخاطب

عنوان: دیپلماسی زیست محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر
مؤلفان: بهاره سازمند، علی امامی فر
صفحه آرا و طراح جلد: اکرم جدیدی
ناشر: مخاطب
نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۸
تعداد: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۳۷،۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: تهران خ انقلاب، خ منیری جاوید (اردیبهشت)، بن بست مبین، پلاک ۲، واحد ۲
 تلفن: ۰۲۱۶۶۹۵۸۲۲۵-۰۲۱۶۶۹۷۴۶۴۵
 پایگاه اطلاع رسانی: www.mokhatabbook.com
 پست الکترونیکی: mokhatab200@gmail.com
 کانال تلگرامی: @mokhatabbook

مراکز پخش:

تهران: خیابان ۱۲ فروردین - بین روانمهر و نظری - بن بست حقیقت پلاک ۴ - واحد کتاب آوا
 تهران: خیابان انقلاب اسلامی - خ منیری جاوید (اردیبهشت) - خ لبافی نژاد - ک درخشان - مرکز توزیع کتاب توحید دانش
 تلفن: ۰۲۱۶۶۴۹۰۳۰۹

مراکز فروش:

تهران: خیابان انقلاب اسلامی - بازارچه کتاب - پلاک ۱۲ - انتشارات چاپخش
 تلفن: ۰۲۱۶۶۴۰۴۱۱۰
 تهران: میدان انقلاب - نیش خیابان منیریه (جاوید) - تالار بزرگ کتاب - پلاک ۳۲ - کتابفروشی آرمان علم
 تلفن: ۰۲۱۶۶۴۰۶۲۸۷

فهرست مطالب

علائم و اختصارات.....	۱۳
مقدمه.....	۱۵
فصل اول - دیپلماسی زیست محیطی: زمینه ها و ابعاد.....	۲۱
مقدمه.....	۲۳
مفهوم دیپلماسی زیست محیطی.....	۴۲
ابعاد دیپلماسی زیست محیطی.....	۲۸
کارگزاران دیپلماسی زیست محیطی.....	۳۵
دولت ها.....	۳۵
سازمان های بین المللی.....	۴۰
سازمان جهانی زیست محیطی.....	۴۴
سازمان های منطقه ای.....	۵۰
سازمان های مردم نهاد.....	۵۲
نتیجه.....	۵۸

فصل دوم - دیپلماسی زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر... ۶۱

مقدمه ۳۶

دیپلماسی زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر پیش از دوران فروپاشی

شوروی ۶۳

توافقات‌های دوجانبه جمهوری اسلامی ایران برای حفاظت از محیط‌زیست دریای خزر ۶۴

رژیم مشترک رانی ۶۴

شیلا (ماهگیری) ۶۶

آلودگی دریای و بالا آمدن بیش از حد سطح آب ۶۸

توافقات چندجانبه جمهوری اسلامی ایران برای محافظت از دریای خزر ۶۹

دیپلماسی زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر در دوران پس از فروپاشی

شوروی ۷۳

پیشینه فعالیت‌های زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر ۷۳

کنوانسیون محیط‌زیست دریای خزر (کنوانسیون زیست‌محیطی تهران) ۲۸

همکاری جمهوری اسلامی ایران با سازمان‌های مرده و زیست‌محیطی ۸۷

نتیجه ۸۸

فصل سوم - ارزیابی فرصت‌ها و نقاط قوت دیپلماسی زیست‌محیطی جمهوری

اسلامی ایران در دریای خزر ۹۱

مقدمه ۹۳

بخش اول: فرصت‌های دیپلماسی زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر ۹۵

تنوع منابع ارزشمند دریایی ۹۵

منابع ارزشمند انرژی ۹۷

صنعت گردشگری ۱۰۳

بخش دوم: نقاط قوت دیپلماسی زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر..... ۱۰۹

عضویت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون‌ها و توافقات بین‌المللی زیست‌محیطی..... ۱۰۹

اصل پرداخت خسارت توسط آلوده‌کننده..... ۱۱۸

دسترسی به اطلاعات..... ۱۱۸

همکاری کارآمد سازمان‌های دولتی در حفظ محیط‌زیست دریای خزر..... ۱۱۹

استخراج نوردن نفت و گاز از دریای خزر..... ۱۲۶

توجه به مقوله محیط‌زیست در دیدگاه مقامات جمهوری اسلامی ایران..... ۱۲۸

همکاری جمهوری اسلامی ایران و سازمان‌های منطقه‌ای برای محافظت از محیط‌زیست

دریای خزر..... ۱۳۰

نتیجه..... ۲۳۱

فصل چهارم - چالش‌ها و نقاط قوت دیپلماسی زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران

در دریای خزر..... ۱۳۵

مقدمه..... ۱۳۷

بخش اول: چالش‌های زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر..... ۱۳۹

مشکلات اقتصادی کشورهای ساحلی دریای خزر ناشی از کاهش کیفیت جهانی انرژی..... ۱۳۹

فقدان توافق کشورهای ساحلی بر سر تعیین رژیم حقوقی دریای خزر..... ۱۴۳

چالش‌های رژیم حقوقی دریای خزر بر دیپلماسی زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران در

دریای خزر..... ۱۴۷

دخالت کشورهای فرا منطقه‌ای در دریای خزر..... ۱۴۸

انتقال آب دریای خزر به نقاط مرکزی جمهوری اسلامی ایران و اتصال دریای خزر به

خلیج فارس..... ۱۵۲

آلودگی زیست‌محیطی دریای خزر توسط کشورهای ساحلی..... ۱۵۶

بخش دوم: نقاط ضعف دیپلماسی زیست‌محیطی جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر..... ۱۶۳

توافقات‌های زیست‌محیطی ناکارآمد در دریای خزر..... ۱۶۳

نقش ضعیف محیط‌زیست در سیاست‌های کشور..... ۱۶۶

نتیجه..... ۰۷۱

پیشنهادهای..... ۱۷۱

منابع و مآخذ..... ۱۸۳

ضمائم..... ۱۹۷

www.ketab.ir